

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 18, 2019

Nummer 18, 2019

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:777](#) 21-05-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:779](#) 21-05-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:780](#) 21-05-2019

Annotatie

[Taakstrafbeperking en de vordering tenuitvoerlegging, recidiveregeling en jeugdstrafrecht. Annotatie bij Hoge Raad 19 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:255.](#)

mr. D.V. Verbree

RECHTSPRAAK

Grondslagverlating?

Het middel klaagt dat het hof bij de bewezenverklaring de grondslag van de tenlastelegging heeft verlaten.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 138 Sr. Zij behelst het verwijt dat de verdachte wederrechtelijk is binnendrongen in een besloten lokaal in gebruik bij Albert Heijn XL. Het hof is tot een bewezenverklaring gekomen, maar heeft de verdachte vrijgesproken van het ten laste gelegde onderdeel 'immers was hem, verdachte, met ingang van 7 mei 2016 schriftelijk de toegang tot die voornoemde Albert Heijn XL ontzegd voor de duur van 12 maanden'. Volgens het hof kon niet worden vastgesteld dat de verdachte op de hoogte was van dat verbod van 7 mei 2016; dat kon echter wel worden vastgesteld met betrekking tot zo'n verbod van 24 april 2016.

Aldus oordelend heeft het hof de grondslag van de tenlastelegging niet verlaten, in aanmerking genomen dat voor het overtreden van een voor de verdachte geldend winkelverbod, strafrechtelijk niet van belang is met ingang van welke datum de verdachte de toegang tot de winkel was ontzegd, maar uitsluitend dat ten tijde van het binnendringen zo een verbod van kracht was.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-05-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:779

Zaaknummer: 17/03863

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en L.J. van A Strien

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 138 Sr

RECHTSPRAAK

Uitdrukkelijk onderbouwd standpunt over betrouwbaarheid van een bekende verklaring van verdachte.

Het middel klaagt dat het hof is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt met betrekking tot de betrouwbaarheid van de voor het bewijs gebezigde bekende verklaringen van de verdachte, zonder daarvoor een toereikende motivering te geven.

Vooropgesteld moet worden dat het is voorbehouden aan de rechter die over de feiten oordeelt om tot het bewijs te bezigen wat deze uit een oogpunt van betrouwbaarheid daartoe dienstig voorkomt en datgene terzijde te stellen wat deze voor het bewijs van geen waarde acht. De invoering van de motiveringsplicht van artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv in 2005 heeft geen wijziging gebracht in het uitgangspunt dat de selectie en waardering van het beschikbare feitenmateriaal is voorbehouden aan de feitenrechter. Wel brengt die bepaling mee dat de rechter in een aantal gevallen zijn beslissing nader zal dienen te motiveren. Dat is onder meer het geval indien door of namens de verdachte een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt is ingenomen ten aanzien van het gebruikte bewijsmateriaal.

Omtrent de aan de mate van motivering te stellen eisen komt onder meer betekenis toe aan de inhoud en indringendheid van de aangevoerde argumenten. De motiveringsplicht gaat voorts niet zo ver dat bij de niet-aanvaarding van een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt op ieder detail van de argumentatie moet worden ingegaan (vgl. HR 11 april 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU9130).

Het hof heeft, in afwijking van hetgeen door de raadsman met een beroep op het deskundigenrapport van R. Horselenberg in hoger beroep is aangevoerd, de bekende verklaringen van de verdachte betrouwbaar geacht. Daarbij heeft het hof in aanmerking genomen dat deze verklaringen steun vinden in andere bewijsmiddelen. Het hof heeft ter motivering van die afwijking voorts onder meer overwogen dat bij de beoordeling van de betrouwbaarheid van een bekende verklaring, door de politie uitgeoefende druk en gebruikte verhoortechnieken belangrijke oorzaken kunnen zijn voor de totstandkoming van valse bekentenissen, doch dat deze factoren in het geval van de verdachte geen rol kunnen

hebben gespeeld nu hij zich spontaan tot de politie wendde, de bekennende verklaring duidelijk en ondubbelzinnig was en op meerdere dagen is herhaald, en de verdachte daaraan voorafgaand al ten overstaan van derden bekkennend heeft verklaard. Het hof heeft voorts, zoals onder 2.2.5 is weergegeven, overwogen dat en waarom het, mede in het licht van de omstandigheid dat de deskundige in zijn rapportage buiten het terrein van zijn deskundigheid is getreden, geen waarde toekent aan het deskundigenoordeel van Horselenberg over de (on)betrouwbaarheid van de bekennende verklaringen. Aldus heeft het hof ten aanzien van het door de verdediging naar voren gebrachte uitdrukkelijk onderbouwde standpunt de redenen opgegeven, als bedoeld in artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv, die ertoe hebben geleid dat dit standpunt niet door het hof is aanvaard. Mede gelet op hetgeen onder 2.3 is overwogen behoefde het hof niet nader in te gaan op hetgeen door de raadsman voor het overige en met betrekking tot het rapport van de deskundige is aangevoerd.

Het middel faalt.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden, omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Voorts doet de Hoge Raad in deze zaak waarin de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt, uitspraak nadat meer dan zestien maanden zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Een en ander brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van vijftien jaren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze veertien jaren en acht maanden belooft en verworpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-05-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:780

Zaaknummer: 17/04607

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma, A.L.J. van Strien, M.T. Boerlage en A.E.M. Röttgering

Advocaten: J.C. Reisinger

Wetsartikelen: 359 lid 2 tweede volzin Sv

RECHTSPRAAK

Taakstrafverbod.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat het in artikel 22b Sr bedoelde verbod tot oplegging van een taakstraf van toepassing is.

De vaststelling van het hof dat uit het uittreksel van de justitiële documentatiedienst van 26 juli 2017 kan worden afgeleid dat kennelijk sprake is van een situatie dat aan de verdachte in de vijf jaren voorafgaand aan het door hem begane feit wegens een soortgelijk misdrijf een taakstraf is opgelegd, en hij deze taakstraf heeft verricht dan wel op grond van artikel 22g Sr de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis is bevolen, is niet zonder meer begrijpelijk aangezien voormeld, in de conclusie van de plaatsvervangend advocaat-generaal onder 7 samengevat, uittreksel daarvoor onvoldoende steun biedt. Immers, de enige vermelding in dat uittreksel van een veroordeling tot een taakstraf ter zake van een misdrijf in de vijf jaar voorafgaand aan het feit van 22 augustus 2015, is een vonnis van de politierechter in de Rechtbank Utrecht van 2 juni 2014 waarbij aan de verdachte onder meer een werkstraf voor de duur van zestig uren, subsidiair dertig dagen hechtenis is opgelegd. Uit het uittreksel kan evenwel niet zonder meer worden afgeleid dat de verdachte deze taakstraf heeft verricht, noch dat de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis is bevolen. Gelet hierop is het oordeel van het hof dat het ‘taakstrafverbod’ van artikel 22b Sr van toepassing is, niet zonder meer begrijpelijk en is de strafoplegging niet toereikend gemotiveerd.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-05-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:777

Zaaknummer: 17/04548

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.E.M. Röttgering

Advocaten: C.M.H. van Vliet en H. Sytema

Wetsartikelen: 22b Sr

ANNOTATIE

Taakstrafbepierking en de vordering tenuitvoerlegging, recidiveregeling en jeugdstrafrecht. Annotatie bij Hoge Raad 19 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:255.

mr. D.V. Verbree

Op 19 februari 2019 heeft de Hoge Raad een arrest gewezen (ECLI:NL:HR:2019:255) waarin de vraag centraal staat of het taakstrafverbod van artikel 22b Wetboek van Strafrecht (Sr) van toepassing is op een vordering tot tenuitvoerlegging en in het bijzonder welk feit moet worden verstaan onder ‘het door hem begane feit’ uit artikel 22b lid 2 Sr.

Hieronder zet ik uiteen wat er in deze zaak is voorgevallen, dat – in elk geval ogenschijnlijk – de jeugdstrafrechtelijke aspecten van deze zaak onderbelicht zijn gebleven en welke vragen gesteld en conclusies getrokken zouden kunnen worden wanneer de jeugdstrafrechtelijke aspecten bijzondere aandacht krijgen.

Waar ging het in deze zaak om?

De destijds minderjarige verdachte was op 10 september 2013 in eerste aanleg veroordeeld wegens ‘afpersing, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen’ tot een werkstraf voor de duur van tweehonderd uur, subsidiair honderd dagen jeugddetentie, een leerstraf voor de duur van veertig uur, subsidiair twintig dagen jeugddetentie, en zes maanden jeugddetentie voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar.

Deze beslissing was onherroepelijk geworden op 25 september 2013.

In 2017 was bij het Hof ’s-Hertogenbosch de vordering tot tenuitvoerlegging van de op 10 september 2013 opgelegde voorwaardelijke jeugddetentie aan de orde wegens de verdenking van een nieuw strafbaar feit.

Het Hof zag aanleiding om een taakstraf te gelasten in plaats van een last tot tenuitvoerlegging te geven. Het Hof was hierbij van oordeel dat op grond van artikel 14g lid 2 Sr, artikel 22b Sr van toepassing was en dus dat de recidiveregeling van het taakstrafverbod^[1] gold.

Het Hof overwoog dat uit het uittreksel Justitiële Documentatie van 2 februari 2017 bleek dat aan de verdachte in de vijf jaar voorafgaand aan het door hem begane feit voor een soortgelijk misdrijf een taakstraf was opgelegd en dat de verdachte die had verricht en dat dus niet kon worden volstaan met een enkele omzetting in een taakstraf.

Het Hof heeft op 22 mei 2017 in plaats van een last tot tenuitvoerlegging van de zes maanden jeugddetentie een taakstraf van 240 uur, subsidiair 120 dagen hechtenis, en daarnaast een jeugddetentie van één week gelast.

Cassatie

Tegen de uitspraak van het hof is cassatie ingesteld en het middel richtte zich onder meer tegen het oordeel van het hof dat artikel 22b Sr in de weg staat aan het omzetten van de eerder voorwaardelijk opgelegde jeugddetentie van zes maanden.

De advocaat-generaal heeft in deze zaak een uitgebreide conclusie geschreven waarin hij onder meer ingaat op de vraag of uit het uittreksel uit de Justitiële Documentatie moet blijken dat de eerder opgelegde taakstraf is afgerond (welke vraag hij ontkennend beantwoordt).

De advocaat-generaal stelt daarnaast aan de orde wat in artikel 22b lid 2 Sr moet worden verstaan onder 'voorafgaand aan het door hem begane feit'. De steller van het middel gaat ervan uit dat het moet gaan om feiten gepleegd voor het feit uit 2013 en daarvan zou geen sprake zijn. De advocaat-generaal is echter van mening dat onder 'voorafgaand aan het door hem begane feit' moet worden verstaan het nieuwe, in 2015 gepleegde feit waarvoor wordt vervolgd en dat de grondslag vormt van de vordering tenuitvoerlegging wegens overtreding van de algemene voorwaarde. Bepalend is daarbij volgens de advocaat-generaal dat de verdachte zich voor het einde van de proeftijd ook door het verrichten van een taakstraf niet van het plegen van een nieuw strafbaar feit heeft laten weerhouden.

De advocaat-generaal merkt verder op dat het erop lijkt dat de steller van het middel het taakstrafverbod in het kader van de beslissing op de vordering tenuitvoerlegging wil beperken tot (oude) vonnissen waarin louter een kale taakstraf is opgelegd. Ook daarin gaat de advocaat-generaal niet mee.

De Hoge Raad

De Hoge Raad neemt aan dat de van overeenkomstige toepassing verklaring van artikel 22b Sr in artikel 14g lid 2 Sr ertoe strekt dat in de gevallen waarin artikel 22b Sr de oplegging van een taakstraf niet toeliet, ook geen taakstraf wordt gelast in plaats van het geven van een last tot tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf. Hierbij merkt de Hoge Raad op dat de wet beoogt te

voorkomen dat een feit alsnog wordt bestraft met een taakstraf in een situatie dat bij de veroordeling wegens dat feit artikel 22b Sr in de weg zou hebben gestaan aan de oplegging van een taakstraf. Kort gezegd wordt op deze manier dus voorkomen dat de taakstrafbeperking wordt omzeild.

De Hoge Raad concludeert dat onder ‘het door hem begane feit’ aldus moet worden verstaan het feit ter zake waarvan de verdachte is veroordeeld tot de voorwaardelijk opgelegde straf waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevorderd.

De Hoge Raad is van oordeel dat het hof niet heeft vastgesteld dat de verdachte in de vijf jaren voorafgaand aan het feit in 2013 veroordeeld is tot een taakstraf en dat alleen daarom al niet toereikend is gemotiveerd dat in het onderhavige geval is voldaan aan de voorwaarden van artikel 22b lid 2 Sr en dat daarom geen taakstraf mag worden gelast in plaats van het geven van een last tot tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beslissing en wijst de zaak terug naar het hof.

Jeugdstrafrecht

De verdachte is in 2013 (als minderjarige en dus met toepassing van het jeugdstrafrecht) wegens een feit gepleegd op 23 februari 2013 veroordeeld tot een werkstraf van tweehonderd uur, subsidiair honderd dagen jeugddetentie, een leerstraf van veertig uur, subsidiair twintig dagen jeugddetentie, en zes maanden jeugddetentie voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar.

Het hof heeft de jeugddetentie omgezet in een werkstraf van 240 uur en daaraan subsidiair hechtenis (en geen jeugddetentie) verbonden, terwijl daarnaast wel de tenuitvoerlegging van de jeugddetentie is bevolen.

De vragen die niet beantwoord worden zijn kennelijk door de steller van het middel niet gesteld, maar daarom niet minder interessant.

In jeugdstrafzaken geldt niet de taakstrafbeperking van artikel 22b Sr, maar van artikel 77ma Sr. Dit artikel is pas met inwerkingtreding van de Wet adolescentenstrafrecht^[2] op 1 april 2014 in de wet opgenomen en bevat bovendien, anders dan artikel 22b Sr, geen recidiveregeling.

In artikel 77dd Sr wordt weliswaar verwezen naar artikel 14g lid 2 Sr, waarin de mogelijkheid om een taakstraf te gelasten in plaats van een last tot tenuitvoerlegging te geven is vormgegeven en daarnaast wordt verwezen naar artikel 22b Sr, maar deze laatste verwijzing lijkt naar logische wetstoepassing geen gevolgen te hebben voor een eerder in het kader van

het jeugdstrafrecht opgelegde straf. Het jeugdstrafrecht kent immers een geheel eigen taakstrafbepanking waar de recidiveregeling uitdrukkelijk geen deel van uitmaakt.[3]

Zou de Hoge Raad artikel 77ma Sr in plaats van artikel 22b Sr bij de beoordeling hebben betrokken, dan lijkt de meest waarschijnlijke uitkomst dat de recidiveregeling geen rol speelt bij de vraag of ten aanzien van de tenuitvoerlegging van een eerder onder het jeugdstrafrecht opgelegde straf een taakstraf kan worden opgelegd. De recidiveregeling geldt immers niet ten aanzien van een jeugdstrafzaak en van het omzeilen van een taakstrafverbod in verband met de recidiveregeling waar de Hoge Raad op doelt, kan dus geen sprake zijn.

Bovendien was artikel 77ma Sr nog niet in werking getreden op het moment dat het feit waarvoor de verdachte is veroordeeld werd gepleegd. De taakstrafbepanking geldt in jeugdstrafzaken voor feiten gepleegd vanaf 1 april 2014 en dus niet ten aanzien van het feit gepleegd op 23 februari 2013. Alleen al om die reden zou voorbijgegaan kunnen worden aan de vraag of (in een jeugdstrafzaak) een taakstraf bevolen kan worden, terwijl er in de vijf jaar voorafgaand aan het feit al taakstraf voor een soortgelijk feit is opgelegd.

De vraag of het hof in het kader van de tenuitvoerlegging een taakstraf kon bevelen die uitstijgt boven het maximum van tweehonderd uur in jeugdstrafzaken laat de Hoge Raad onbeantwoord, evenals de vraag of met het bevelen van een taakstraf in dit kader kan worden voorbijgegaan aan het maximum van 240 uur in geval van een gecombineerde taakstraf; dat maximum was immers bij het eerste vonnis al opgelegd.

Wanneer ook hier de redenering van de Hoge Raad gevolgd wordt dat de wet beoogt te voorkomen dat met het alsnog opleggen van een taakstraf in het kader van een vordering tot tenuitvoerlegging een regeling wordt omzeild, zouden deze vragen ontkennend beantwoord moeten worden.

In artikel 14g lid 2 Sr wordt immers ook artikel 22c Sr van overeenkomstige toepassing verklaard en in het tweede lid van dat artikel is bepaald dat de taakstraf ‘ten hoogste tweehonderdenveertig uren’ duurt.

Onduidelijker wordt het wanneer gekeken wordt naar het equivalent voor jeugdstrafzaken, artikel 77dd lid 2 Sr. In dat artikel wordt, zoals gezegd, artikel 14g lid 2 Sr van overeenkomstige toepassing verklaard en wordt niet verwezen naar bijvoorbeeld artikel 77m Sr. Ook deze verwijzing lijkt naar logische wetstoepassing geen gevolgen te hebben voor de bepalingen die gelden ten aanzien van het jeugdstrafrecht, waaronder de maximale duur van de taakstraf.

De bedoeling van de wetgever, zo begrijp ik de Hoge Raad, lijkt in elk geval te zijn dat voorkomen wordt dat een regeling wordt omzeild en dus ook de regeling waarin de maximale

duur van de taakstraf is vastgelegd. Met andere woorden: een taakstraf die wordt bevolen in het kader van een vordering tot tenuitvoerlegging mag op zichzelf, maar ook in combinatie met de bij veroordeling opgelegde taakstraf, de maximale duur van de taakstraf (van 200[4] dan wel 240[5] uur) niet overschrijden.

In het kader van rechtsvorming in de praktijk zou het zeer welkom zijn indien de Hoge Raad bij een volgende gelegenheid antwoord geeft op de vraag of de recidiveregeling geldt ten aanzien van tenuitvoerlegging van straffen opgelegd in het kader van het jeugdstrafrecht en of de wet ruimte biedt voor het in commune, maar ook jeugdstrafzaken in het kader van de tenuitvoerlegging bevelen van een taakstraf die – al dan niet tezamen met de in de zaak al opgelegde taakstraf – het maximum overschrijdt. In het verlengde daarvan zou het eveneens welkom zijn indien de Hoge Raad antwoord geeft op de vraag – hoewel in deze zaak niet aan de orde – of straffen opgelegd in het kader van het jeugdstrafrecht ‘meetellen’ bij de recidiveregeling van artikel 22b Sr. Op het antwoord dat ik op deze vraag zou geven, kom ik graag bij gelegenheid nog eens terug.

[1] De term ‘taakstrafbeperking’ sluit beter aan bij de inhoud van de bepaling, maar ik sluit aan bij de terminologie van de Hoge Raad in dezen.

[2] Wet van 27 november 2013 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met de invoering van een adolescentenstrafrecht.

[3] Zie ook de MvT bij de Wet adolescentenstrafrecht, p. 28.

[4] Art. 77m lid 2, Sr (een enkele werk- of leerstraf in het jeugdstrafrecht).

[5] Art. 77m lid 6 Sr (een combinatie van een werk- en een leerstraf in het jeugdstrafrecht) en art. 22c lid 2 Sr.